

WWW

dodatkowe materiały
w wersji elektronicznej

Geografia

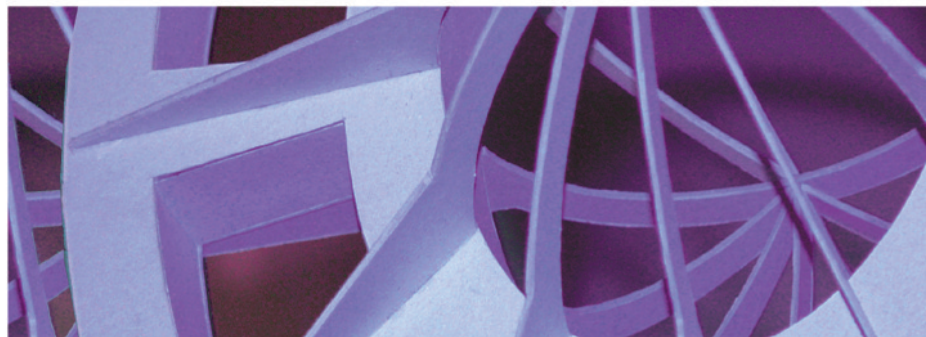
---

ekonomiczna

---

wydanie III zmienione

redakcja naukowa **Kazimierz Kuciński**

Geografia

---

ekonomiczna

---

redakcja naukowa **Kazimierz Kuciński**

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

wydanie III zmienione

Warszawa 2015

 Oficyna
a Wolters Kluwer business

Recenzent I wydania
Prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Wydawca
Kamila Dołęgowska-Narloch

Redaktor prowadzący
Janina Burek

Opracowanie redakcyjne
Renata Włodek
Joanna Holdys

Korekta i łamanie
Wydawnictwo JAK

Projekt graficzny okładki i zdjęcie
Barbara Widlak

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy prawo i własność.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2009

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2013, 2015

Wydanie III zmienione

ISBN 978-83-264-8256-4

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wstęp.....	9
Część I. Przedmiot i cele geografii ekonomicznej.....	13
1. Geograficzna perspektywa gospodarki.....	15
<i>Kazimierz Kuciński</i>	
1.1. Gospodarka jako przedmiot geografii ekonomicznej.....	15
1.2. Kierunki rozwoju współczesnej geografii ekonomicznej.....	20
1.3. Nowa geografia ekonomiczna.....	26
2. Organizacja przestrzenna gospodarki.....	35
<i>Kazimierz Kuciński</i>	
2.1. Miejsce i przestrzeń.....	35
2.2. Podział przestrzeni.....	42
2.3. Zagospodarowanie przestrzeni.....	47
Część II. Uwarunkowania rozwoju gospodarki.....	59
3. Przyroda.....	61
<i>Ewa Taylor</i>	
3.1. Zasoby przyrody.....	61
3.2. Gospodarcze znaczenie zasobów przyrody.....	69
3.3. Bariera zasobowa a bezpieczeństwo ekologiczne.....	76
4. Człowiek.....	87
<i>Marcin Molenda</i>	
4.1. Ludność świata i jej rozmieszczenie.....	87
4.2. Przyrost naturalny.....	90
4.3. Mobilność przestrzenna ludności.....	99
4.4. Kapitał ludzki.....	111

5. Kapitał	118
<i>Teresa Pakulska</i>	
5.1. Kapitał jako czynnik wzrostu gospodarczego	118
5.2. Zadłużenie	126
5.3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	130
5.4. Kapitał rzeczowy a poziom rozwoju gospodarek krajowych	137
6. Instytucje	146
<i>Maciej Gurbala</i>	
6.1. Pojęcie instytucji i źródła podejścia instytucjonalnego	146
6.2. Znaczenie instytucji w rozwoju społecznym i gospodarczym	148
6.3. Instytucjonalne uwarunkowania modernizacji kraju	156
6.4. Instytucje a funkcjonowanie przedsiębiorstw	159
6.5. Efektywność i nieefektywność instytucji	161
7. Konsumpcja	170
<i>Teresa Pakulska</i>	
7.1. Konsumpcja – podstawowe pojęcia i funkcje	170
7.2. Determinanty konsumpcji	173
7.3. Makroekonomiczne aspekty konsumpcji	180
7.4. Racjonalność potrzeb konsumpcyjnych	185
Część III. Przestrzenne zróżnicowanie gospodarki	191
8. Eksploatacja zasobów przyrody	193
<i>Barbara Trzczińska</i>	
8.1. Surowce mineralne	193
8.2. Gospodarowanie zasobami leśnymi	205
8.3. Gospodarowanie zasobami wodnymi	209
9. Produkcja rolna	217
<i>Hanna Godlewska-Majkowska</i>	
9.1. Rolnictwo jako sektor gospodarki	217
9.2. Czynniki rozmieszczenia rolnictwa	235
9.3. Dyfuzja innowacji w rolniczej przestrzeni produkcyjnej	242
9.4. Zagrożenia i szanse	246
10. Produkcja przemysłowa	250
<i>Hanna Godlewska-Majkowska</i>	
10.1. Rola przemysłu w gospodarce	250
10.2. Przesłanki i bariery rozwoju przemysłu	253

10.3. Industrializacja, dezindustrializacja i reindustrializacja	255
10.4. Struktura przemysłu i jej przemiany	260
10.5. Lokalizacja produkcji przemysłowej.....	265
10.6. Formy koncentracji przestrzennej przemysłu	274
11. Handel i usługi	284
<i>Jacek Brdulak</i>	
11.1. Handel i usługi jako sektor gospodarki	284
11.2. Serwicyzacja gospodarki	290
11.3. Lokalizacja oraz powiązania usługowe.....	292
11.4. Usługi handlowe	294
11.5. Usługi komunikacyjne	304
11.6. Usługi turystyczne	312
12. Poziom rozwoju i jego następstwa	317
<i>Barbara Trzcińska</i>	
12.1. Typy wzrostu gospodarczego	317
12.2. Mierniki poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego.....	324
12.3. Potencjał gospodarczy a czynniki rozwoju	330
12.4. Przesunięcia na mapie gospodarczej	334
12.5. Zagrożenia i szanse rozwoju.....	339
Część IV. Przestrzenne systemy ekonomiczne.....	345
13. System osadniczy	347
<i>Anna Rutkowska-Gurak</i>	
13.1. Gospodarka a osadnictwo.....	347
13.2. Jednostki osadnicze i ich rodzaje	350
13.3. Baza ekonomiczna miast	355
13.4. Przestrzeń miejska i jej wykorzystanie.....	366
13.5. Hierarchiczność systemów osadniczych	379
13.6. Urbanizacja	394
14. System regionalny	409
<i>Jacek Brdulak</i>	
14.1. Regionalna struktura gospodarki.....	409
14.2. Typologia regionów	414
14.3. Rozwój regionów i ich konkurencyjność	417
14.4. Rozwój lokalny.....	423
14.5. Międzynarodowa integracja regionalna	425

15. System państw	429
<i>Dorota Niedziółka</i>	
15.1. Gospodarka a geopolityka	429
15.2. Typologia państw	437
15.3. Współczesna polityczna mapa świata	445
15.4. Integracja polityczna i gospodarcza	450
16. System globalny	452
<i>Jacek Brdulak</i>	
16.1. Globalizacja jako proces	452
16.2. Formy globalizacji	455
16.3. Główne podmioty globalizacji	461
16.4. Ograniczenia globalizacji	463
Indeks	469

Wstęp

Odkąd uświadomiliśmy sobie, że za horyzontem też coś jest, że są tam jakieś kraje i lądy, że żyją tam jacyś ludzie i że żyją inaczej, pojawiły się dwie pasje, jeden dylemat i dwa problemy. Chcemy zobaczyć, jak tam jest, i opowiedzieć innym, co tam jest. Zastanawiamy się, czy przypadkiem tam nie jest lepiej. Rozważamy, w jaki sposób to, co się dzieje tam, wpływa na to, co jest tutaj, i chcielibyśmy, żeby tutaj było tak jak tam, jeśli tam jest lepiej.

Z tych pasji, dylematów i problemów zrodziła się geografia, czyli nauka o specyfice różnych miejsc rozumianych jako jednostki przestrzenne lub osadnicze o rozmaitej wielkości i charakterze. Jej przedmiotem są cechy przyrodnicze i antropogeniczne (stworzone przez człowieka) oraz wzajemne powiązania i relacje tych miejsc. Opisując i analizując antropogeniczne elementy miejsc, geografia zajmuje się kwestiami natury gospodarczej, społecznej, politycznej i kulturowej. Bada formy ich przejawiania się, uwarunkowania, poziom rozwoju i jego kierunki. Rozpatruje te zagadnienia w ich wzajemnym uzależnieniu i w stosunku do istniejących w danym miejscu warunków przyrodniczych. W tym celu posługuje się opisem struktur i procesów występujących w badanych miejscach (ujęcie idiograficzne) oraz ich analizą zmierzającą do potwierdzenia lub sformułowania prawidłowości o charakterze ogólnych praw nauki (ujęcie nomotetyczne). Postępując w ten sposób, dąży do pokazania różnorodności badanych miejsc, a zarazem poszukuje podobieństw do innych tego typu jednostek przestrzennych lub osadniczych.

przedmiot
geografii

W zależności od tego, w jakim stopniu to czyni i co znajduje się w jej polu badawczym, jest definiowana jako antropogeografia lub geografia człowieka (różnych form ludzkiej aktywności), geografia społeczna, geografia polityczna lub geografia gospodarcza, zwana też ekonomiczną. Geografia ekonomiczna zajmuje się opisem i analizą przestrzennych zróżnicowań i uwarunkowań lokalizacji podmiotów, struktur, zjawisk oraz procesów gospodarczych i społecznych. Bada ich wzajemne relacje przestrzenne, a przede wszystkim powiązania zachodzące między podmiotami, strukturami, zjawiskami oraz procesami

gospodarczymi i społecznymi a środowiskiem przyrodniczym, w którym się znajdują, wpływając na to środowisko i zarazem będąc od niego zależnymi.

**przedmiot
geografii
ekonomicznej**

Przedmiotem geografii ekonomicznej są widziane w perspektywie przestrzennej uwarunkowania gospodarki, rozmieszczenie czynników produkcji i wzrostu gospodarczego, lokalizacja działalności gospodarczej (produkcji, wymiany i konsumpcji), związane z jej prowadzeniem powiązania i przepływy oraz tworzone przez nią i w związku z nią struktury przestrzenne różnego rodzaju i skali. Może dotyczyć gospodarki jako całości, poszczególnych jej sektorów (geografia: przemysłu, rolnictwa, handlu, usług, transportu, komunikacji, łączności, turystyki), jej czynników wzrostu (ekonomika środowiska, geografia ludności, geografia różnego typu inwestycji) bądź jej struktur przestrzennych (geografia osadnictwa, geografia miast, geografia wsi, gospodarka przestrzenna). W zależności od skali badanego obszaru występuje jako geografia gospodarcza świata, geografia gospodarcza poszczególnych kontynentów, grup krajów, krajów lub ich regionów. Bywa uprawiana w sposób opisowy, problemowy lub uogólniający (teoretyczny) bądź stanowi ujęcie łączące te trzy nurty w różnych proporcjach.

**zastosowanie
geografii
ekonomicznej**

Dostarczana przez nią wiedza jest potrzebna tym wszystkim, których interesuje istniejące w różnych skalach przestrzennych zróżnicowanie gospodarki, a przede wszystkim jego przyczyny. Ta wiedza jest niezbędna, by zrozumieć, dlaczego jedne jednostki przestrzenne są lepiej rozwinięte gospodarczo, a inne gorzej, by zidentyfikować zagrożenia i bariery rozwoju gospodarki oraz określić przewidywane kierunki jej rozwoju w różnych jednostkach przestrzennych i osadniczych, a także w skali globalnej.

Jest to wiedza szczególnie potrzebna ludziom sposobiącym się do zajmowania się gospodarką, administracją i polityką. Powinni oni znać i rozumieć świat, w którym przyjdzie im działać. Taka działalność wymaga nie tyle wiedzy o tym, jaki jest świat w tej chwili, ile wiedzy o warunkach brzegowych rozwoju gospodarki, o prawidłowościach jej organizacji i struktury przestrzennej w różnych skalach oraz o mechanizmach kształtujących dostępność, zastosowanie i efektywność wykorzystywanych czynników wzrostu.

Ta wiedza ma swoje aspekty mikrogeograficzne, odnoszące się do przesłanek rozwoju i następstw funkcjonowania poszczególnych podmiotów gospodarczych wynikających z ich lokalizacji. Ma również aspekty makrogeograficzne, związane z tworzeniem się jednostek przestrzennych gospodarki, formowaniem się jej struktur przestrzennych oraz rozwojem gospodarek narodowych i regionalnych czy też gospodarki globalnej. Można ją podawać w sposób opisowy lub problemowy bądź poszukiwać uniwersalnych prawidłowości i praw.

Książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, jest próbą połączenia tych wątków w jedną całość, przy czym akcent kładziemy na kwestie makrogeograficzne i ogólne, przywołując faktografię jedynie w celach ilustracyjnych. Pokazujemy, na czym polega przestrzenna organizacja gospodarki. Staramy się wyjaśnić, w jakim celu i w jaki sposób usiłuje ją badać współczesna geografia ekonomiczna. Podejmujemy więc próbę przedstawienia przyrodniczych, społecznych, kapitałowych, instytucjonalnych i rynkowych uwarunkowań rozwoju gospodarki. Kreślimy jej przestrzenne zróżnicowanie, analizując rolę poszczególnych sektorów gospodarki, czynniki ich rozwoju i lokalizacji oraz typowe dla tych sektorów struktury przestrzenne. Dokonujemy typologii i pomiaru wzrostu gospodarczego państw i regionów, a zarazem analizujemy jego dynamikę, uwarunkowania i zagrożenia. Zwracamy przy tym uwagę na systemowy charakter gospodarki, jej zakorzenienie w jednostkach osadniczych oraz lokalny, regionalny, krajowy i globalny wymiar, jego specyfikę i konsekwencje. Czynimy to na gruncie współczesnej geografii ekonomicznej z właściwym jej interdyscyplinarnym ujęciem, łączącym wątki przyrodnicze, społeczne, kulturowe i ekonomiczne, postrzegane zarówno z chorologicznej (przestrzennej), jak i chronologicznej (czasowej) perspektywy.

**koncepcja
podręcznika**

W naszych rozważaniach dotyczących przestrzennych aspektów gospodarki i gospodarowania nie zapominamy wszelako o wcześniejszym dorobku geografii ekonomicznej, zwłaszcza tym wypracowanym w naszej macierzystej Katedrze Geografii Ekonomicznej w Szkole Głównej Handlowej (Szkole Głównej Planowania i Statystyki) przez kierujących nią w przeszłości Profesorów: S. Koszutskiego, J. Makowskiego, a zwłaszcza A. Sujkowskiego, J. Lotha, M. Fleszara, S. Berezowskiego oraz I. Fierłę, i liczne grono ich współpracowników¹. Mamy nadzieję, że wybaczą nam, a może nawet zechcą zaakceptować i przyjąć jako własny sposób, w jaki staramy się kontynuować ich dzieło.

Naszego opracowania nie traktujemy jednak wyłącznie jako podręcznika akademickiego do przedmiotu „geografia ekonomiczna”. Uważamy je za zapis pewnego sposobu myślenia o geografii ekonomicznej, jej polu i metodach badawczych.

Podręcznik wzbogacony jest o slajdy, które uzupełniają i ilustrują zawarte w nim treści, a dostępne są na stronie www.geografia-ekonomiczna.eoficyna.com.pl. Mamy nadzieję, że okaże się przydatny nie tylko dla studiujących geografię ekonomiczną, ale także jako lektura uzupełniająca dla osób zainteresowanych gospodarką przestrzenną, rozwojem regionalnym i lokalnym, inwestycjami i nie-

---

¹ Por. *Historia geografii polskiej*, red. A. Jackowski, S. Liszewski, A. Richling, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 373–375.

ruchomościami, ochroną środowiska przyrodniczego, demografią, kapitałem ludzkim i społecznym oraz globalistyką.

Pisząc tę książkę, staraliśmy się zintegrować wiedzę o przestrzennych aspektach gospodarowania, pojawiającą się w różnych przedmiotach wykładanych na uczelniach ekonomicznych. Zbliżyła to nas niepomiernie do ekonomii, niemniej jednak umieszcza jednoznacznie w obszarze pola badawczego geografii ekonomicznej. Tym samym książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, przybliży ekonomistom przestrzenny wymiar gospodarki i jej uwarunkowań, geografom zaś ekonomię.

Kazimierz Kuciński

Część I _____

**Przedmiot i cele geografii
ekonomicznej**

1

Geograficzna perspektywa gospodarki

Kazimierz Kuciński

1.1. Gospodarka jako przedmiot geografii ekonomicznej

Gospodarka była przedmiotem zainteresowania geografii od dawna, zmienił się jednak radykalnie sposób postrzegania przez nią produkcji, wymiany i konsumpcji dóbr. W przeszłości opis gospodarki był jednym z elementów charakterystyki krajów i łądów. Z poznawczego punktu widzenia chodziło o wiedzę dotyczącą tego, jakie one są. Natomiast z praktycznego punktu widzenia zasadnicze znaczenia miało to, co można tam kupić, a co sprzedać, i ewentualnie czy warto ten kraj podbić lub uzależnić.

Z czasem w geografii gospodarczej zyskiwały na znaczeniu studia dotyczące przyczyn ekonomicznych sukcesów bądź porażek poszczególnych krajów oraz gospodarczych przesłanek ich siły i pozycji na arenie międzynarodowej. Następnie w geograficznych studiach nad gospodarką poszczególnych krajów i ich regionów akcent zaczął się przesuwać w kierunku kwestii związanych z lokalizacją działalności gospodarczej, zagadnień dotyczących formowania się struktur przestrzennych gospodarki oraz problematyki rozwoju gospodarczego regionów.

**ewolucja geografii
ekonomicznej**

Wiązało się to z docenianiem znaczenia tzw. przestrzennego wymiaru gospodarki, czyli uwarunkowań jej rozwoju, wynikających z odmienności miejsc, w których jest zlokalizowana, i ze sposobu jej przestrzennej organizacji. Przyrodnicze, ekonomiczne, społeczne, techniczne, kulturowe, polityczne i przestrzenne (dostępność, powiązania, położenie względne) cechy miejsc miały bowiem coraz większy wpływ na efektywność i konkurencyjność gospodarki.

Analizując funkcjonowanie podmiotów gospodarczych oraz opisując rozwój gospodarczy dokonujący się w jednostkach przestrzennych różnej skali i różnego typu, zadajemy sobie pytanie, jaka jest przestrzeń ekonomiczna, w której tkwią te struktury i w której dokonują się te procesy. Zastanawiamy się nad jej relacją do środowiska przyrodniczego i społecznego. Patrzymy, jak jest wytwarzana (jak powstaje) w historycznym, kulturowo uwarunkowanym procesie,

i badamy, jak jest postrzegana. Staramy się uchwycić jej zróżnicowanie i różnorodność (heterogeniczność) dotyczącą przyrodniczych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i instytucjonalnych warunków działalności gospodarczej, jej potencjalnych i realnych efektów ekonomicznych oraz trwałości wzrostu gospodarczego. Jednocześnie usiłujemy wykryć istniejące w tym zakresie przesłanki świadczące o występującej tu i ówdzie jednorodności (homogeniczności) i równości¹. Usiłujemy pokazać, w jakim stopniu badana przestrzeń ekonomiczna, lub jej fragment, stanowi pod względem zagospodarowania rezultat procesu koncentracji, a w jakim dekoncentracji. Podkreślamy systemowy charakter przestrzeni ekonomicznej oraz poszukujemy w jej strukturze i zmianach tej struktury prawidłowości rozwojowych.

**znaczenie
uwarunkowań
przestrzennych
gospodarki**

Wzrost znaczenia uwarunkowań przestrzennych gospodarki, związany z jakością i dostępnością miejsc jej lokalizacji oraz złożonością coraz liczniejszych powiązań i przepływów czynników produkcji oraz jej efektów, był i jest następstwem komplikowania się procesów gospodarczych, jak również tego, że przestrzeń staje się czynnikiem produkcji, i to coraz trudniejszym do uzyskania. Z jednej strony procesy te nabierają globalnego charakteru, z drugiej zaś są coraz bardziej zależne od warunków regionalnych i lokalnych, wymagających identyfikacji i poznania.

Rosnące znaczenie wiedzy na temat globalnych, krajowych, regionalnych i lokalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej wiąże się także z docenianiem wpływu czynników lokalizacji podmiotów gospodarczych na ich koszty, efektywność i konkurencyjność, a w konsekwencji na ewentualne poszukiwanie nowych miejsc lokalizacji lub innych form działalności gospodarczej w dotychczasowym miejscu lokalizacji.

**geografia
ekonomiczna
w systemie nauk**

Upatrywanie w geografii ekonomicznej źródła wiedzy o przestrzennym wymiarze (aspekcie) gospodarki zbliżyło ją znacznie do nauk ekonomicznych i sprawiło, że chociaż w dalszym ciągu pozostaje w zespole nauk geograficznych, to stała się bez wątpienia nauką społeczną ze wszystkimi metodologicznymi tego konsekwencjami. Znajduje to wyraz w zastosowaniu właściwych naukom społecznym metod i narzędzi badawczych do analizowania struktur gospodarczych i procesów przestrzennych. Wyraża się to także w wykorzystywaniu różnych teorii ekonomicznych i społecznych do opisu oraz analizy przestrzennego wymiaru gospodarki. Sprawia, że powstają nowe dyscypliny nauki wyrastające z geografii ekonomicznej i ekonomik szczegółowych, jak

¹ Równości oznacza, że struktury i procesy gospodarcze występujące w różnych jednostkach przestrzennych lub osadniczych mają zbliżoną bądź identyczną formę albo przebieg. Wynika to z podobieństwa warunków i celów prowadzonej działalności gospodarczej oraz środków stosowanych do ich osiągnięcia.

choćby ekonomika środowiska przyrodniczego (ekonomia środowiskowa), gospodarka (ekonomika) regionalna czy gospodarka przestrzenna. Powoduje, że niektóre zagadnienia mieszczące się w tradycyjnym polu badawczym geografii ekonomicznej są traktowane jako odrębne przedmioty wykładowe, jeśli nie dyscypliny nauki, np. ekonomia rozwoju czy lokalizacja przedsiębiorstw. Przyczynia się do tego, że podejmuje się próby integrowania typowych dla geografii ekonomicznej wątków z niektórymi teoriami powstałymi na gruncie nauk ekonomicznych i rozpatrywania problemów właściwych tym wątkom przez pryzmat tych teorii. Przykładem takiego podejścia jest „nowa geografia ekonomiczna”, będąca próbą połączenia teorii lokalizacji produkcji z teorią wymiany międzynarodowej.

Przyczyn rosnącego zainteresowania przestrzennym wymiarem gospodarki, a co za tym idzie – geografiami ekonomiczną, jest wiele. Wynikają one z niepokoju o przyszłość gospodarki, człowieka oraz środowiska przyrodniczego i społecznego, w którym ludzie żyją i prowadzą działalność gospodarczą, będącą warunkiem satysfakcjonującej egzystencji. Ten niepokój wynika z dostrzegania napawającej lękiem wizji wyczerpania się – znanych i dostępnych na obecnym poziomie wiedzy – techniki, technologii i organizacji, niezbędnych człowiekowi do prowadzenia działalności gospodarczej i utrzymywania zasobów przyrody, a także z uświadomienia sobie zagrożeń wynikających z degradacji przyrody w następstwie prowadzenia gospodarki w taki sposób, w jaki dotychczas to czyniono. Ów lęk ma swoje źródła także w ujawniających się coraz wyraźniej negatywnych skutkach ekologicznych, społecznych i ekonomicznych rosnącego zagęszczenia ludzi, zwierząt i podmiotów gospodarczych, silnie odczuwanego zwłaszcza w miejscach szczególnie atrakcyjnych osiedleńczo i korzystnych dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Te zagrożenia znajdują wyraz w pojawieniu się i narastaniu tzw. problemów globalnych, a więc ujawnianiu się w skali świata zagrożeń nie tylko dla jego rozwoju, lecz także dla jego istnienia w dotychczasowym kształcie cywilizacyjnym. Są to zagrożenia spowodowane częściowo, choć nie w jednakowym stopniu, przez wszystkich mieszkańców Ziemi, są przez wszystkich odczuwane i możliwe do rozwiązania jedynie wspólnym, solidarnym wysiłkiem. Mają one globalny charakter, gdyż są globalnie kształtowane i odczuwane, dotyczą całego świata, a zarazem każdego z państw i regionów osobno, oraz przenikają wszystkie sfery ludzkiej aktywności gospodarczej i społecznej. Ich narastaniu i odczuwaniu związanych z nimi zagrożeń, ale także rozwiązaniu, sprzyja globalizacja gospodarki, społeczeństwa i kultury oraz międzynarodowa integracja regionalna, choć nie one te zagrożenia wywołały. Te problemy to za duża i zbyt szybko rosnąca liczba ludności, zagrożenie środowiska przyrodniczego, wyczerpywanie się zasobów czynników produkcji i wzrostu, odczuwane boleśnie bieda,

**geografia
ekonomiczna
a problemy globalne**

W podręczniku w sposób kompleksowy przedstawiono zagadnienia geografii ekonomicznej w ujęciu łączącym wątki przyrodnicze, społeczne, kulturowe i ekonomiczne, postrzegane zarówno z perspektywy przestrzennej, jak i chronologicznej. Autorzy, pracownicy naukowci Katedry Geografii Ekonomicznej Szkoły Głównej Handlowej, w ciekawy sposób przybliżają następujące problemy:

- przyrodnicze, społeczne, kapitałowe, instytucjonalne i rynkowe uwarunkowania rozwoju gospodarki,
- rolę poszczególnych sektorów gospodarki, czynniki ich rozwoju i lokalizacji oraz typowe dla tych sektorów struktury przestrzenne,
- typologię i pomiar poziomu rozwoju gospodarczego państw i regionów, jego dynamikę, uwarunkowania i zagrożenia,
- systemowy charakter gospodarki, jej zakorzenienie w jednostkach osadniczych i przestrzennych,
- lokalny, regionalny, krajowy i globalny wymiar gospodarki, jego specyfikę i konsekwencje.

Książka jest pomyślana nie tylko jako podręcznik akademicki do przedmiotu „geografia ekonomiczna”, lecz także jako lektura uzupełniająca dla studiujących zagadnienia związane z gospodarką przestrzenną, rozwojem regionalnym i lokalnym, inwestycjami i nieruchomościami, ochroną środowiska, demografią, kapitałem ludzkim i społecznym.

„Pisząc tę książkę, staraliśmy się zintegrować wiedzę o przestrzennych aspektach gospodarowania, pojawiającą się w różnych przedmiotach wykładanych na uczelniach ekonomicznych. Publikacja, którą oddajemy do rąk Czytelników, przybliży ekonomistom przestrzenny wymiar gospodarki i jej uwarunkowań, geografom zaś ekonomię”.

Prof. dr hab. Kazimierz Kuciński

Na stronie internetowej www.geografia-ekonomiczna-wyd-3.eoficyna.com.pl znajdują się dodatkowe materiały dostępne po wpisaniu zamieszczonego w książce kodu aktywnego, które stanowią znakomite uzupełnienie treści książki.

9788326482564 W03P01

Zamówienia:

Infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.książki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

Księgarnia internetowa: www.profinfo.pl

ISBN 978-83-264-8256-4

9 788326 482564

cena 59 zł (w tym 5% VAT)